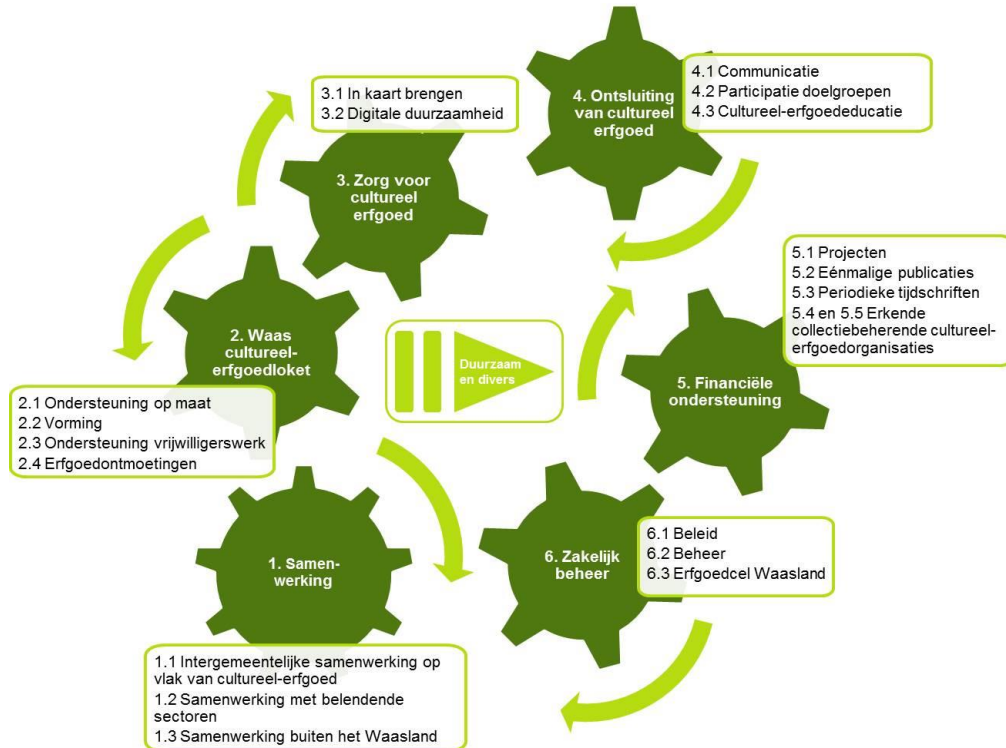

1. INLEIDING

In het kader van de **meerjarenplanning 2015-2020** werd de werking binnen het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas onder de loep genomen. Het uitgebreide proces van evaluaties en bevestigingen leverde een reeks doelstellingen voor de nieuwe beleidsperiode 2015-2020. Aan deze doelstellingen werden verschillende mogelijke acties verbonden.

N.a.v. de **serieuze besparingen** was het echter onmogelijk om de grote hoeveelheid aan strategische en operationele doelstellingen uit de aanvraag aan te houden in het uiteindelijke Cultureel-Erfgoedconvenant 2015-2020 met de Vlaamse Overheid. Er werden dan ook drie operationele **doelstellingen** volledig **geschrap** en onder de overige doelstellingen werden tientallen **acties** geschrap. Daarenboven werd er uit financiële noodzaak bijkomend bespaard **op personeel van de Erfgoedcel Waasland**.

Om redenen van continuïteit met de afgelopen 14 jaar wordt voor de actieplannen in de periode 2015-2020 **hetzelfde sjabloon** dan de afgelopen jaren gebruikt. De doorlopende acties uit de vorige beleidsperiode 2009-2014 werden echter soms wat anders verwoord en ondergebracht onder het nieuwe doelstellingenkader van 2015-2020.

De voorbereidingen voor de **opmaak van de begroting en bijhorende toelichting** met keuze uit de verschillende mogelijke acties gebeurde in het najaar van 2018, zodat dit kan ingediend worden voor 1 december 2018. Deze documenten werden uitvoerig behandeld in de stuurgroep van woensdag 12 september 2018 en dinsdag 25 oktober 2018. De Raad van Bestuur van Interwaas keurde deze begroting met bijhorende toelichting 2018 goed op woensdag 10 oktober 2018.

In deze begroting met bijhorende toelichting wordt beschreven welke acties met bijhorende budgetten in het vijftiende werkingsjaar van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas zullen genomen worden. De acties zijn opgesteld op basis van de doelstellingen geformuleerd in het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2015-2020. De afzonderlijke acties rond cultureel erfgoed van de verschillende gemeenten zijn niet opgenomen in dit actieplan.

2. BEGROTING

De **begroting** gaat alleen uit van de reeds bekende bedragen op het tijdstip van het opmaken van deze begroting met bijhorende toelichting, namelijk de middelen van de Vlaamse Gemeenschap en de middelen uit eigen werking. Deze vormen samen één geheel. De **overdracht** van 2018 naar 2019 wordt geschat op basis van de uitgaven in 2018.

In de begroting worden **alle kosten** opgenomen voor de gehele werking. De kosten die niet gefinancierd mogen worden met middelen van de Vlaamse Gemeenschap worden met eigen middelen gefinancierd. In het jaarverslag met afrekening wordt dit eveneens gedetailleerd weergegeven.

Per actie wordt de bijkomende kost, die verband houdt met de uitvoering van de actie zelf, geëxpliciteerd. Zo zijn bv. de algemene werkingskosten zoals loonkosten, portkosten... niet per actie weergegeven, maar wel in de algemene posten personeelskosten en administratieve kosten. Bij de verdere concrete uitwerking van de acties kunnen in de loop van 2019 bijkomende inhoudelijke en financiële partners aangesproken worden. Aangezien definitieve informatie hierover nog ontbreekt, is deze nog niet opgenomen in deze begroting met bijhorende toelichting.

3. TOELICHTING BIJ BEGROTING

De acties in deze begroting met toelichting zoeken – net als de voorbije jaren – een **evenwicht** tussen de korte en de lange termijn, de (soms onzichtbare) ondersteuning van de Wase erfgoedgemeenschap en de meer zichtbare publieksgerichte projecten, tussen partnerships in bestaande projecten en eigen projecten; een evenwicht tussen publiek en erfgoedgemeenschap, erfgoedvrijwilligers en erfgoedprofessionals, tussen moeten en mogen.

De keuzes van de acties gebeuren sinds het begin van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas bottom-up en op basis van uitgebreide **omgevingsanalyses** en alles wat daarbij komt kijken.

Per actie zijn zoveel mogelijk **de kernpartners** opgenomen. De Wase erfgoedgemeenschappen, de Wase gemeentebesturen en de Erfgoedcel Waasland worden nergens als kernpartner vermeld omdat ze allen deel uitmaken van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas en potentieel bij iedere actie die ondernomen wordt als partner kunnen optreden.

4. DOELSTELLINGEN EN ACTIES

Strategische doelstelling 1. De cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland investeren met ondersteuning van de Erfgoedcel Waasland onverminderd in samenwerking én het versterken en uitbreiden van het netwerk op verschillende niveaus.

Operationele doelstelling 1.1 De Erfgoedcel Waasland zet i.s.m. de gemeentebesturen en de cultureel-erfgoedgemeenschappen verder in op intergemeentelijke samenwerking rond cultureel-erfgoed. Hierbij wordt het engagement van de gemeentebesturen t.o.v. de zorg voor en de ontsluiting van cultureel-erfgoed vastgehouden en verschillende snelheden op dit vlak door een efficiënte en daadkrachtige werking gepareerd.

- De Erfgoedcel Waasland blijft actief waken over en afstemming zoeken tussen de **verschillende snelheden** van de gemeentebesturen en de cultureel-erfgoedactoren en blijft hen evenwaardig betrekken in de uitwerking van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas. Er wordt in de concrete opzet van projecten en processen zowel gemeentelijk als intergemeentelijk gedacht en gewerkt.
- In de intergemeentelijke cultureel-erfgoedprojecten en processen wordt systematisch gestreefd naar de participatie van **zo veel mogelijk gemeentebesturen en actoren**.
- De tien gemeentebesturen behouden **een afvaardiging** in de overlegstructuren van Interwaas.

Operationele doelstelling 1.2 De verschillende cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland intensifiëren hun onderlinge samenwerking en onder impuls van de Erfgoedcel Waasland wordt ook meer samenwerking met deelsectoren en belendende sectoren in het Waasland gezocht.

- De Erfgoedcel Waasland bracht in 2016 samen met o.a. de gemeentelijke diensten cultuur en de cultuurbeleidscoördinator in kaart welke (socio-culturele) **verenigingen** een cultureel-erfgoedwerking hebben, maar tot nu toe niet systematisch ondersteund werden in hun zorg voor en ontsluiting van hun cultureel-erfgoed. In eerste instantie werd via bevraging van het huidige erfgoedcelnetwerk en een

bepaalde omgevingsstudie een beeld gevormd op deze verenigingen. Deze verenigingen werden daarna rechtstreeks bevestigd over de aard van hun cultureel-erfgoedwerking en mogelijke noden qua ondersteuning. Vanaf 2016 worden deze verenigingen actiever mee genomen worden in het ondersteuningsaanbod van de Erfgoedcel Waasland.

- Sinds 2017 organiseert de Erfgoedcel Waasland minimaal één keer per jaar een **Bijeenkomst van de Wase Heemkringen**. Op dit moment is er ruimte om rond inhoudelijke thema's gedachten uit te wisselen en kunnen de heemkringen elkaar ontmoeten. Elke keer is een andere heemkring de gastheer waardoor ze elkaar ook bezoeken en van elkaar kunnen leren.
- Het **Waas ArchievenOverleg** met de archivarissen uit Beveren, Kruikeke, Lokeren, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas en Temse, aangevuld met de Erfgoedcel Waasland, het Rijksarchief Beveren en Gent en de provinciale archiefconsulent komt zesmaandelijks samen.
- **Samenwerking met andere sectoren:**
 - Toerisme Waasland: de Erfgoedcel Waasland blijft lid van de **Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering** van Toerisme Waasland.
 - In 2016 vormde de Archeologische Dienst Waasland zich om tot een Intergemeentelijke Onroerende Erfgoed Dienst onder de naam **Erfpunt**. De Erfgoedcel Waasland en Erfpunt zoeken naar zo veel mogelijk afstemming in hun werkingen. Er wordt reeds jarenlang samen gewerkt in het kader van de samenwerking met de hogeschool Odisee en er zijn gezamenlijke overlegmomenten. Naast driemaandelijks overlegmomenten en de gezamenlijke nieuwsbrief zal de samenwerking in 2019 vorm krijgen door een gezamenlijke Wase Erfgoedprijs uit te reiken.
 - De Wase openbare bibliotheken startten in 2016 i.s.m. BiblioWaas een (vrijwilligers)**voorleeswerking** voor senioren in woonzorgcentra op en ondersteunen deze professioneel (bv. vormingspakket, draaiboek, uitbreiden bibliotheekcollecties met geschikte voorlees- en reminiscentiematerialen...). In het kader van dit project bieden BiblioWaas en de bibliotheken kant-en-klaar inspiratiemateriaal aan aan de voorleesvrijwilligers. Dit materiaal bestaat uit een digitale fiche met zeer diverse en concrete content over 1 specifiek thema, dat de voorleesvrijwilligers kunnen gebruiken bij hun voorleesactiviteiten. De Erfgoedcel Waasland zocht voor dit project een vrijwilliger en begeleidt deze voor de ontwikkeling van nieuwe fiches in 2019.
 - Er wordt gezocht naar meer afstemming met intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en overleg in **andere sectoren** zoals welzijn, sociale economie, jeugd, onderwijs, diversiteit, participatie. Zo doen zich regelmatig ad hoc samenwerkingen voor in het kader van specifieke opportuniteiten, maar de Erfgoedcel Waasland streeft er in het kader van de Erfgoedontmoeting (zie operationele doelstelling 2.4) ook naar om bepaalde sectoren in het Waasland grondiger te leren kennen en hiermee samen te werken (bijvoorbeeld de zorgsector in 2014-2015, bijvoorbeeld diversiteit in 2016-2017).
 - De Erfgoedcel Waasland zoekt n.a.v. concrete projecten en trajecten i.s.m. brugfiguren en organisaties (bv. Regionaal Welzijnsoverleg, WASO (een samenwerkingsverband tussen de verschillende Wase jeugdraden en jeugddiensten), gemeentelijke diensten welzijn, jeugd,

kansenwerking en OCMW's) en de cultureel-erfgoedactoren naar **een verbreding van de samenwerking met organisaties**, die werken met specifieke doelgroepen zoals mensen van allochtone afkomst en mensen in armoede. In 2019 nemen we dit punt mee op de gesprekken met de nieuwe gemeentebesturen.

- In het kader van de **Erfgoedontmoeting** (zie operationele doelstelling 2.4) wordt – afgestemd op het specifieke thema van de Erfgoedontmoeting – samengewerkt met specifieke belendende sectoren en gemeentelijke diensten. Hieruit vloeiden al 2 projecten voort:
 - In 2015 werden **Herinneringskoffers rond 5 thema's** gelanceerd als vervolgtraject van de Erfgoedontmoeting “Zorgen voor later?!” (zie operationele doelstelling 2.4). De koffers worden ook in 2019 verder uitgeleend. Na elke ontlening worden de koffers gecontroleerd en zal de inhoud ervan, indien wenselijk, aangevuld worden. De in 2016 opgemaakte folder i.s.m. Erfgoedcel Brugge, CO7, Mijnergoed en Terf voor de koffers zal in 2019 verder worden verspreid op verschillende ontmoetingsmomenten.
 - In 2017 werden enkele **praatvaliezen voor OKAN en NT2** ontwikkeld o.a. i.s.m. Erfgoedcel Land van Dendermonde, de collectiebeherende organisaties in het Waasland, OKAN coördinatoren van Lokeren en Sint-Niklaas, zelforganisaties uit de regio en FARO. De oude foto's en objecten illustreren op een aantrekkelijke wijze een flink stuk van de woordenschat die anderstalige nieuwkomers zich in hun eerste jaar hier eigen willen maken tijdens de Nederlandse taallessen. De koffers kunnen vanaf 2019 ontleend worden in de regio's Waasland en Scheldeland.
- Het **streekoverleg Waas en Dender** werkt aan een aantal streekontwikkelingsgerichte projecten en dit i.s.m. o.a. Interwaas. De Erfgoedcel Waasland is lid van de werkgroep toerisme.
- De Erfgoedcel Waasland tracht i.s.m. actoren in **het jongerenwerk** (bv. gemeentelijke diensten cultuur, onderwijs, flankerend onderwijsbeleid, jeugdleden) in 2019 om een grotere cultureel-erfgoedreflex in projecten met jongeren te krijgen. (OD 1.2) (Uit meerjarenplanning)

Operationele doelstelling 1.3 De Erfgoedcel Waasland versterkt de samenwerkingsverbanden met Oost-Vlaamse, Vlaamse, Belgische en internationale partners en bouwt deze i.s.m. de cultureel-erfgoedgemeenschappen verder uit.

- De Erfgoedcel Waasland vraagt i.s.m. **regionale organisaties** in het Waasland zoals de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas en de Bibliotheeca Wasiana meer aandacht op provinciaal niveau voor hun werking.
- De **cultureel-erfgoedorganisaties met een Vlaamse werking** in het Waasland worden meer gevalideerd en hun meerwaarde wordt meer ingezet ten behoeve van het Waasland.
- De collectiebeherende organisaties in het Waasland, zowel gemeentelijke als (niet) privaatrechtelijke, werken verder mee aan **bestaande overkoepelende platformen** zoals de Archiefbank Vlaanderen, Erfgoedinzicht, ODIS...

- De Erfgoedcel Waasland zorgt voor een **correcte veldkaart via de website van FARO**. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw.
- **Deelname aan Oost-Vlaams overleg:**
 - Het zesmaandelijks structureel overleg en platform voor expertise-uitwisseling en samenwerking tussen de **cultureel-erfgoedcellen in Oost-Vlaanderen** (Erfgoedcellen Denderland, Viersprong, Land van Dendermonde, Meetjesland en POLS) **en het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen** (dienst erfgoed en transversale cel) werd in 2017 stopgezet aangezien de bevoegdheden van de dienst erfgoed en transversale cel van de Provincie naar Vlaanderen werden overgedragen.
 - Het zesmaandelijks structureel overleg tussen de Oost-Vlaamse cultureel-erfgoedcellen (Erfgoedcellen Denderland, Viersprong, Land van Dendermonde, Meetjesland en POLS) wordt in 2019 verder gezet.
- **Deelname aan Vlaamse overlegstructuren erfgoedcellen:**
 - **Speakers' corner** (het driemaandelijks structureel overleg tussen de cultureel-erfgoedcellen in Vlaanderen en FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw) wordt verder gezet.
 - De **COP Beleid** (collegagroep beleid - het driemaandelijks structureel overleg en platform voor expertise-uitwisseling en samenwerking tussen de cultureel-erfgoedcellen in Vlaanderen rond beleidszaken) wordt verder gezet.
 - De **COP Digidoc** (collegagroep digidoc - het driemaandelijks structureel overleg en platform voor expertise-uitwisseling en samenwerking tussen de cultureel-erfgoedcellen in Vlaanderen rond digitale onderwerpen) wordt verder gezet.
 - De **COP educatie** (maximaal jaarlijks structureel overleg tussen de cultureel-erfgoedcellen in Vlaanderen en FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw) wordt verder gezet.
 - De Erfgoedcel Waasland neemt – indien relevant – deel aan de jaarlijkse **themadag** van de cultureel-erfgoedcellen, waar expertise-opbouw en -uitwisseling rond één thema centraal staan.
- **Deelname aan Vlaams overleg:**
 - De Erfgoedcel Waasland verdedigt i.s.m. de **Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten** vzw de belangen van de lokale cultureel-erfgoedactoren op hogere beleidsniveaus.
- **Samenwerking met Nederland:**
 - Interwaas versterkt de contacten met de Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking 'Linieland van Waas en Hulst' (**EGTS** Linieland Waas en Hulst) verder. Dit gebeurt o.a. ook in de samenwerking n.a.v. Leader Grensregio Waasland.
 - De cultureel-erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland werken projectmatig - waar interessant - samen met **partners in Nederland** (bv. de herdenking van WOI, De Dodendraad Leeft). Zo werkt de Erfgoedcel Waasland bv. mee aan de ontwikkeling van het Geopark Schelde Delta i.s.m. verschillende partners in Nederland en Vlaanderen.

Strategische doelstelling 2. Het Waas cultureel-erfgoedloket wordt verder ingezet als middel tot expertise-uitwisseling en expertise-opbouw.

Operationele doelstelling 2.1 De Erfgoedcel Waasland blijft actief als Waas cultureel-erfgoedloket. Daarbij blijft zij eveneens een beroep doen op het breed netwerk van cultureel-erfgoedorganisaties en de bestaande expertise van de cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland en de Landelijke Expertisecentra en Organisaties Volkscultuur.

- **Ondersteuning op maat:**
 - De Erfgoedcel Waasland geeft **advies en begeleiding op maat aan cultureel-erfgoedzorgers** met vragen rond de zorg voor en de ontsluiting van erfgoed. Naast de eigen expertise en de expertise in de gemeenten en cultureel-erfgoedorganisaties wordt beroep gedaan op de expertise in het brede netwerk in het Waasland en de landelijke expertisecentra, landelijke organisaties volkscultuur en de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Specifiek voor wat betreft depotbeleid wordt samengewerkt met het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen en het departement CJM.
 - De Erfgoedcel Waasland biedt aan verschillende projecten **inhoudelijke ondersteuning** (soort ondersteuning is afhankelijk van de vraag / het project): bv. diverse kleinere ondersteuning, projectondersteuning (bv. projecten WZC rond erfgoed bv. rond Reynaert, Ontbijt met een verhaal in Lokeren en Kruikeke, Bezoekerscentrum Klingspoor, Koveken, Leader...). Sommige van deze projecten ontvingen projectsubsidies, andere niet (omdat ze het niet aanvragen of omdat het (nog) niet aan de orde is). Daarnaast blijft de Erfgoedcel Waasland op vraag ondersteuning bieden aan projecten / trajecten.
 - De Erfgoedcel Waasland denkt daarnaast ook op vraag van een organisatie mee in **kleinere deeltrajecten** rond cultureel-erfgoedzorg en/of -ontsluiting en ondersteunt de organisatie bij de concrete uitvoering.
 - Indien nuttig lanceert de Erfgoedcel Waasland begeleidde trajecten rond **specifieke thema's** i.v.m. cultureel-erfgoedzorg en -ontsluiting. Specifiek voor wat betreft depotbeleid wordt actief samengewerkt met het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen.
- **Specifieke ondersteuning van de gemeenten:**
 - De Erfgoedcel Waasland is actief in enkele **werkgroepen** rond lopende gemeentelijke dossiers bv. Bezoekerscentrum Klingspoor, Fort Sint-Marie, Puitenslagersfeesten ...
 - De Erfgoedcel Waasland en de gemeentelijke cultuurbeleidscoördinatoren ondersteunen lokale erfgoedzorgers in het **opmaken van subsidiedossiers voor hogere beleidsniveaus**.
- Cultureel-erfgoedbeheerders, die intekenen op het **groepsaanbod** van het Provinciebestuur rond verpakkingsmateriaal, krijgen een financiële ondersteuning van Interwaas. Deze financiële ondersteuning werd half 2015 opgetrokken van 2 500 euro naar 3 100 euro, aangezien 2 500 euro niet voldoende bleek

te zijn. Dit bedrag wordt behouden voor 2019. Het is nog niet duidelijk of de provincie Oost-Vlaanderen in 2019 dit aanbod zal herhalen voor cultureel-erfgoedbeheerders.

- Interwaas leent **opnametoestellen voor projecten mondelinge geschiedenis**. Deze toestellen worden ontleend zo lang ze in goede staat zijn.
- De Erfgoedcel Waasland faciliteert in het kader van een proefproject opgezet door het Departement Cultuur, Jeugd en Media in 2019 de '**decentrale uitleendienst** ter ondersteuning van erfgoedbeheerders'. Eind 2019 wordt dit proefproject geëvalueerd.
- De Erfgoedcel Waasland biedt **eerstelijnszorg** (ontvangst en doorverwijzing naar de gemeenten) aan particulieren die niet expliciet bezig zijn met cultureel-erfgoedzorg. De gemeentebesturen, i.c. dikwijls de cultuurbeleidscoördinatoren en de archivariissen vangen deze vragen verder op.

Operationele doelstelling 2.2 De Erfgoedcel Waasland organiseert vorming met als doel de verdere professionalisering van de cultureel-erfgoedzorg- en ontsluiting.

- De Erfgoedcel Waasland stuurt minstens driejaarlijks een **bevraging** uit naar de cultureel-erfgoedgemeenschappen teneinde de noden aan vorming in kaart te brengen en stemt hierop het vormingsaanbod concreet af. Voor sommige opleidingen kan het ook interessant zijn om samen te werken met Erfpunt.
 - **Opleiding inzake de omgang met Born-digital erfgoed**: deze zal in 2019 worden georganiseerd. Dit is een vraagstelling die vooral voor professionele (archief)contexten steeds belangrijker wordt: hoe omgaan met de steeds groter wordende hoeveelheid aan born-digital data in de collecties. Indien hier voldoende vraag naar is, kan de Erfgoedcel Waasland een externe expert aanspreken voor een concrete en gespecialiseerde opleiding rond dit thema. Voor kleinere organisaties speelt dit probleem minder: hier leeft eerder de vraag hoe digitale informatie (doorgaans vooral beeldmateriaal) op een goede manier te bewaren en te ontsluiten, een problematiek die ook los van het born-digital verhaal speelt.
 - Afhankelijk van de **noden** die voortvloeien uit de bevraging van de cultureel-erfgoedgemeenschappen zal er nog een **tweede vorming** georganiseerd worden.
 - Organiseren van één of meerdere **studiedag(en)** die het **Wase erfgoed** in de kijker zet.
- **Evaluatie:**
 - Op basis van de evaluatie van het eigen vormingsaanbod in 2013 (onder begeleiding van FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw op basis van de Kwavoscoop) doet de Erfgoedcel Waasland indien nodig een verdere **bijsturing** van haar vormingsaanbod.
 - De Erfgoedcel Waasland evalueert elke vorming samen met de deelnemers bv. aan de hand van een **evaluatieformulier**.

Operationele doelstelling 2.3 De Erfgoedcel Waasland blijft het vrijwilligerswerk in het Waasland praktisch ondersteunen door zelf vrijwilligers in te zetten in de werking van de Erfgoedcel Waasland en geïnteresseerde vrijwilligers de weg naar cultureel-erfgoedorganisaties te wijzen.

– **Vrijwilligers Erfgoedcel Waasland:**

- De Erfgoedcel Waasland zoekt – waar nodig – **vrijwilligers** met de juiste knowhow voor specifieke taken behorend tot de interne werking, voor de Erfgoedbank Waasland en voor projectwerking (zie operationele doelstelling 6.3).
- De Erfgoedcel Waasland werkt voor de interne vrijwilligers met **functiebeschrijvingen en competentieprofielen** (o.a. verspreid via www.11.be, www.vrijwilligerswerk.be, www.cultuurnet.be, www.faronet.be, de eigen website en de digitale nieuwsbrief), vrijwilligersovereenkomsten en -verzekeringen.
- De Erfgoedcel Waasland zoekt **op vraag van gemeentebesturen en verenigingen** vrijwilligers voor specifieke taken m.b.t. de zorg voor en ontsluiting van cultureel erfgoed en begeleidt deze vrijwilligers waar nodig.
- De Erfgoedcel Waasland zoekt voor **personen die zich aanbieden als vrijwilligers**, geïnteresseerd in cultureel erfgoed, een geschikte cultureel-erfgoedorganisatie om vrijwilligerswerk te doen.
- De Erfgoedcel Waasland **deelt expertise** met de andere cultureel-erfgoedcellen.
- De uitgeschreven **visie op het vrijwilligersbeleid** wordt indien nodig geactualiseerd.

Operationele doelstelling 2.4 De Erfgoedcel Waasland organiseert jaarlijks een Erfgoedontmoeting rond een specifiek thema m.b.t. cultureel-erfgoed waarbij zo veel mogelijk gezocht wordt naar samenwerking met belendende sectoren.

- De Erfgoedcel Waasland organiseert jaarlijks een **Erfgoedontmoeting**, bij voorkeur i.s.m. gemeentelijke diensten en telkens een andere belendende sector (afhankelijk van het onderwerp). In 2014 vonden 2 erfgoedontmoetingen plaats, respectievelijk rond de jeugdsector (“Wijze uil zoekt piepkuiken. “Waar zitten die jonge gasten??”) en de zorgsector (“Zorgen voor later?!”). In 2016 werden 2 erfgoedontmoetingen georganiseerd, namelijk rond “Erfgoed en onderwijs in dialoog” en “Op zoek naar raakvlakken tussen gemeenschappen”. Hierop zal verder gewerkt worden in 2017. In 2018 werd een nieuwe erfgoedontmoeting met een nieuwe sector voorbereid. In 2019 zal deze erfgoedontmoeting met als thema de herdenking van de Tweede Wereldoorlog doorgaan.
- De Erfgoedontmoeting zet in op zowel **netwerking, expertise-uitwisseling en –opbouw en vorming**.
- De Erfgoedcel Waasland houdt **verkennende gesprekken** met belendende sectoren teneinde samenwerking te zoeken voor de organisatie van de Erfgoedontmoetingen.

Strategische doelstelling 3. De cultureel-erfgoedgemeenschappen stellen de zorg voor cultureel erfgoed centraal en worden hierin ondersteund door de Erfgoedcel Waasland.

Operationele doelstelling 3.1 De cultureel-erfgoedbeheerders en –gemeenschappen in het Waasland brengen het cultureel-erfgoed verder in kaart. Dit resulteert in een grotere bewustwording rond o.a. immaterieel cultureel erfgoed en religieus erfgoed en een grotere collectiemobiliteit voor museaal en documentair erfgoed en de afstemming van het collectiebeleid van de collectiebeherende organisaties.

– **Belangenbehartiging:**

- De cultureel-erfgoedgemeenschappen en de gemeentebesturen treden op als **belangenbehartiger** voor bedreigd cultureel erfgoed in het Waasland.
- De gemeentelijke erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland **sensibiliseren** de gemeentebesturen en waar mogelijk ook particuliere organisaties over het belang van een cultureel-erfgoedonderzoek van collecties bij de mogelijke afbraak van gebouwen. De Erfgoedcel Waasland overlegt met de gemeentebesturen rond hoe zij momenteel omgaan met dit gegeven en wat voor hen het meest bruikbaar is ter sensibilisering van medewerkers of publiek: vorming, brochure, concrete tips en stappenplan bij het voorkomen van een roerende collectie in een af te breken gebouw... Dit traject kan aansluiten bij het collectieafspraken-overleg en de bijhorende publiekssensibilisering rond cultureel-erfgoed. Een evidente partner hierin is Erfpunt.
In dit kader zal de Erfgoedcel het Stadsarchief Sint-Niklaas ondersteunen met het verzamelen van mondelinge geschiedenis over de parochie van de Paterskerk. Deze kerk wordt ontwikkeld als een woonproject dat opent in 2020. Op deze opening wordt de geschiedenis van de parochie rond de Paterskerk verteld.

– **Collectiebeheer:**

- De collectiebeherende organisaties streven sinds 2013, onder begeleiding van de Erfgoedcel Waasland, naar een **gezamenlijke visie rond acquisitiebeleid en collectiebeheer**. Op 28/04/15 werd een formele intentieverklaring getekend door de Bibliotheeca Wasiana, het Gemeentearchief Beveren, de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, het Stadsarchief Sint-Niklaas, de Stedelijke Musea Sint-Niklaas, het Stadsmuseum Lokeren, het Historisch Pijp- en Tabaksmuseum, het Heemkundige Kring Braem, het Gemeente Stekene en het Gemeentearchief Sint-Gillis-Waas. Deze intentieverklaring werd in 2016 verder in de praktijk gebracht. In 2019 wordt bekeken in hoeverre de partners de intentieverklaring naleven en welke nieuwe acties hier rond nodig zijn. Daarnaast zal de Erfgoedcel Waasland verder inzetten op een uitbreiding van dit overleg naar nieuwe deelnemers en initiatieven. Daarnaast wordt gekeken in hoeverre dit traject kan inpassen in een breder waarderingstraject van Wase collecties.

- **Immaterieel cultureel erfgoed:** de Erfgoedcel Waasland begeleidt i.s.m. de gemeentelijke dienst cultuur (en soms dienst evenementen en toerisme) op vraag cultureel-erfgoedgemeenschappen in een bredere transmissie en borging van het cultureel immaterieel erfgoed. Dit gebeurt i.s.m. de meest geschikte partner in het Vlaams netwerk rond immaterieel cultureel erfgoed.
 - Sinds in 2009 de **Sinterklaas- en Sint-Maartensgebruiken in Vlaanderen** op de Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed staan, is een werkgroep SKSM (het Sint-Maartencomité, het Sint-Nicolaasgenootschap, de Gemeente Beveren en de Stad Sint-Niklaas, Toerisme Waasland en de Erfgoedcel Waasland) actief in het Waasland. Samen met Leca zijn we op zoek naar de vorming van een Vlaamse werkgroep, die dan ook de rapportering van het element op www.immaterieelerfgoed.be op zich zou kunnen nemen. Daarnaast is de Gemeente Beveren sinds 2016 een Cultureel Centrum Sint-Maarten (verbonden aan het Centre Culturel Européen Saint Martin de Tours). De Erfgoedcel Waasland neemt deel aan het project Europees Netwerk Sint-Maarten – Beveren – Vlaanderen en de bijhorende werkgroep cultuurhistorie en toerisme.
 - **Traject klompenmakerij:** ETWIE startte in 2014 i.s.m. Erfgoedcel Kempens Karakter een traject op rond de klompenmakerij in Vlaanderen. Ook de Folklore groep de Klomp en Erfgoedcel Waasland nemen deel aan dit overleg. Dit resulteerde o.a. in de studiedag Van avegaar tot zoolmes: vormingsnamiddag over het erfgoed van de klompenmaker en een informeel netwerk rond de klompenmakerij. De Erfgoedcel Waasland blijft dit overleg opvolgen en overlegt met de Gemeente Sint-Gillis-Waas over verdere plannen rond een bezoekerscentrum.
 - **Puitenslagersfeesten:** In de Gemeente Beveren worden jaarlijks de Puitenslagersfeesten georganiseerd. In 2019 wordt samen met de Erfgoedcel Waasland de aanvraag voor de opname op de Inventaris van Immaterieel Cultureel Erfgoed voorbereid.
- **Kerkelijk roerend erfgoed:** het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur, het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, kerkbesturen, cultureel-erfgoedorganisaties, gemeentelijke diensten e.a. werken samen rond de toekomstige uitdagingen m.b.t. het kerkelijk roerend erfgoed (herbestemming van de collecties e.d.).
 - De Erfgoedcel Waasland nam, i.s.m. de consultant religieus erfgoed van het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, vanaf het najaar van 2015 de eerste stappen in een traject rond het **inventariseren en waarderen van religieus erfgoed**. Het vormen van een enthousiast team van vrijwilligers is daarbij cruciaal, evenals de organisatie van een aantal workshops (werken met Erfgoedinzicht, herkennen van heiligen, religieus textiel, metalen voorwerpen en aanpak inventariseren) en de aankoop van een aantal referentiewerken. In het najaar van 2016 gingen vrijwilligers als aan de slag in Kruibeke en Temse. In 2017 werd deze actie verder verdiept en aangevuld met kerken in Beveren, Eksaarde, Moerbeke en Sint-Niklaas. Deze actie bleef in 2018 verder doorlopen. De Erfgoedcel Waasland begeleidt en ondersteunt hen bij het opstellen, actualiseren en digitaliseren van de inventarissen en het werk op het terrein. Dit werk zal via www.erfgoedinzicht.be ontsloten worden.
 - In 2018 startte de Erfgoedcel Waasland een traject op om een gedragen **visie** op te bouwen rond de **toekomst** van het Wase religieus erfgoed. Hieruit bleek de nood van de opmaak van erfgoedinventarissen voor de Wase kerken groot. Van de 62 parochiekerken hebben er 26 nog geen

erfgoedinventaris en hebben 17 kerken dringend een actualisatie nodig. Bovendien is het voor 14 kerken al duidelijk dat zij herbestemd worden. Binnen de huidige personeelsbezetting is het onmogelijk om de inventarisatie van het kerkelijk roerend erfgoed op een hoger tempo op te nemen. We zullen hiervoor in 2019 en 2020 een projectmedewerker aanwerven. Op deze manier blijft het contact met de kerkbesturen via de Erfgoedcel gebeuren en blijft het overzicht op het religieuze erfgoed dat in onze regio aanwezig is. Nadat de inventarisatie is afgerond zal er een waarderingstraject aan gekoppeld worden. .

- **Agrarisch erfgoed:** sinds 2015 is er een nieuwe LEADER regio bijgekomen, namelijk Grensregio Waasland met 3 thema's in de Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS): lokale voedselstrategieën en streekproducten; leefbare dorpen; profileren en promoten van streekidentiteit (met inbegrip van toerisme en recreatie). De Erfgoedcel Waasland werkt als copromotor sinds 2016 mee in het project 'Agrarische eigenheid: Waas toeristisch potentieel'. De Landelijke Gilde Stekene en de vzw Prosperite willen als beheerders van agrarische erfgoedcollecties in dit project twee toeristische belevingscentra realiseren, namelijk in Koewacht en in de voormalige maalderij van de Prosperhoeve in Prosperpolder. Hiermee versterken en ontsluiten ze het agrarisch karakter van de regio voor enerzijds de eigen lokale gemeenschappen en anderzijds toerisme en het onderwijs. In 2019 opent het belevingscentrum in Prosperpolder.
- **Energie op het Wase platteland:** binnen de LEADER regio Grensregio Waasland werkt de Erfgoedcel Waasland mee als copromotor in het project 'Energie op het Wase platteland'. Plattelandsklasse wil als promotor een vernieuwend en kwalitatief kant en klaar aanbod voor leerkrachten uit het secundair onderwijs uitwerken rond het thema duurzaamheid en, meer specifiek, duurzame energiewinning. Hierbij worden minimaal drie excursies op maat voor de tweede graad van het secundaire onderwijs uitgewerkt rond de thema's zonne-energie, windenergie en biomassa. Aanvullend op de excursies worden er voor elk van de drie thema's een educatieve bundel voor leerkrachten, een werkbundel voor leerlingen en een educatieve koffer om proefjes te doen in de klas en de buitenomgeving uitgewerkt. Bij elk van de drie specifieke thema's wordt er een erfgoedluik voorzien waarbij er teruggeblikt wordt naar hoe men vroeger aan energiewinning werd gedaan via zon, wind en biomassa. De Erfgoedcel Waasland werkt het erfgoedluik van zonne-energie en biomassa verder uit in 2019.

Operationele doelstelling 3.2 De cultureel-erfgoedbeheerders in het Waasland gaan digitaal duurzaam om met het cultureel erfgoed. Zowel digitalisering van het cultureel-erfgoed als de zorg voor born-digital cultureel erfgoed spelen hierin een cruciale rol.

- De Erfgoedcel Waasland werkt i.s.m. de cultureel-erfgoedbeheerders in het Waasland een **planmatige aanpak** uit voor de verdere digitalisering van cultureel erfgoed en brengt dit plan ten uitvoer i.s.m. de cultureel-erfgoedbeheerders. Gedigitaliseerd materiaal wordt o.a. publiek gemaakt via www.waaserfgoed.be, www.erfgoedcelwaasland.be, andere publieksacties en via de partners zelf.

- De Erfgoedcel Waasland **faciliteert en professionaliseert het digitaliseren** door verschillende cultureel-erfgoedbeheerders. Ook in 2019 worden digitaliseringsrondes voorzien.
- De cultureel-erfgoedorganisaties werken, indien gewenst, onder begeleiding van de Erfgoedcel Waasland concrete acties uit m.b.t. **de zorg voor born-digital erfgoed**. Hierrond wordt in 2019 ook een opleiding georganiseerd (zie operationele doelstelling 2.2).
- De Erfgoedcel Waasland werkt samen met de Bibliotheeca Wasiana en de Stad Sint-Niklaas verder op het dossier van de digitalisering van de krant **Het Vrije Waasland** (1944-2003). In het verleden werden reeds zeven historische kranten gedigitaliseerd en raadpleegbaar gemaakt op de Erfgoedbank Waasland. Na voorafgaand onderzoek omtrent auteursrechten, bewaar- en ontsluitingsmogelijkheden en de broodnodige financiën werd in 2017 een digitaliseringstraject opgestart. In eerste instantie lag de focus op de edities van de jaren 1944-1970 om zo enerzijds voorzichtig van start te gaan en anderzijds de financiële inspanningen te spreiden. De digitaliseringsronde is afgerond in 2017. In 2018 werden de voorbereidingen getroffen om in een tweede fase de rest van Het Vrije Waasland te digitaliseren. In 2019 wordt deze tweede fase afgerond en worden er stappen gezet om het weekblad – en daarbij een groot deel van de Wase geschiedenis – online, voor een zo breed mogelijk publiek, te ontsluiten.
- **Samenwerking met overkoepelende initiatieven:**
 - De Erfgoedcel Waasland onderzoekt i.s.m. de andere cultureel-erfgoedcellen hoe de **lokale collecties** mee kunnen worden opgenomen **in overkoepelende initiatieven** zoals bv. Erfgoedinzicht en Archiefbank Vlaanderen. Specifiek wordt hierbij ook de mogelijkheid tot een e-depot onderzocht, waarvoor in 2015-2016 gesprekken met het VIAA werden gehouden. Ook met de overige Collective-Access-erfgoedbanken worden de opties voor een mogelijk vervolgtraject overwogen. Door de overdracht van de bevoegdheid cultuur bij de provincie Oost-Vlaanderen naar Vlaanderen is hierover voorlopig geen duidelijkheid.
 - De Erfgoedcel Waasland onderzoekt i.s.m. de andere cultureel-erfgoedcellen hoe een concrete samenwerking met **VIAA** vorm kan krijgen (de Erfgoedcel Waasland als facilitator, verhoging van bewustwording bij het publiek, metadata verbeteren, zoeken naar samenwerkingsverbanden, opname van lokale collecties...). De in 2015 opgestarte gesprekken worden in 2019 verder gezet. De partners worden hiervan in 2019 op de hoogte gebracht en verder op maat geïnformeerd en begeleid.

Strategische doelstelling 4. De cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland streven naar een optimale ontsluiting van het cultureel erfgoed om het in zijn verschillende gedaanten aan een zo divers mogelijk publiek voor te stellen en worden hierin ondersteund door de Erfgoedcel Waasland.

Operationele doelstelling 4.1 De communicatie over het aanbod m.b.t. het cultureel erfgoed in het Waasland wordt verder versterkt door de cultureel-erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland.

- Vanaf 2016 organiseert Interwaas **een redactiecomité** voor de afstemming en samenwerking rond communicatie. De Erfgoedcel Waasland werkt actief mee aan dit redactiecomité.
- De Erfgoedcel Waasland maakte in 2015 een **communicatieplan**, inclusief een **sociale mediaplan**, op. Vanaf 2016 werd dit communicatieplan verder geïmplementeerd.
- De **communicatie-instrumenten van de Erfgoedcel Waasland** (o.a. website, nieuwsbrief, folder...) en de verschillende cultureel-erfgoedorganisaties worden verder ingezet voor de communicatie over cultureel erfgoed en het cultureel-erfgoedaanbod in het Waasland.
- De Erfgoedcel Waasland heeft een **uitgebreide perswerking** (radio, televisie, kranten en tijdschriften) en zet dit netwerk ook in ter ondersteuning van de communicatie van de cultureel-erfgoedorganisaties in het Waasland. Hiervoor werkt ze samen met de gemeentelijke diensten communicatie.
- **Website:**
 - We ijveren voor een stijgend aantal bezoekers voor de website www.erfgoedcelwaasland.be met 5% jaarlijks.
- **Nieuwsbrieven:**
 - In 2016 werden de nieuwsbrieven van de Erfgoedcel Waasland voor de sector en het publiek vervangen door één nieuwsbrief en dit i.s.m. Erfpunt.
 - De nieuwsbrief wordt **periodiek** verstuurd.
- **Sociale media:**
 - Zie ook communicatieplan (zie eerder)
 - De Erfgoedcel Waasland zet actief in op sociale media en betreft de Wase erfgoedsector hier nauw bij. De ervaring, die hieruit voortvloeit, wordt gedeeld met de cultureel-erfgoedsector.
- **Erfgoedbank Waasland:**
 - De Erfgoedbank Waasland wordt verder ingezet als **erfgoedambassadeur** en als automatisch verlengde van de publiekswerking van de cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland. In het najaar van 2010 ging de Erfgoedbank Waasland www.waaserfgoed.be online en telt ondertussen meer dan 27 270 stukken erfgoed (waarvan 12 000 stukken historische kranten). Deze Erfgoedbank Waasland biedt aan alle acties en processen binnen het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas de mogelijkheid een betere en diepgaandere ontsluiting en ondersteuning te doen en dit niet alleen voor de reeds bestaande content, maar eveneens voor nieuwe content (bv. inventarissen, documenten, foto's, filmpjes, mondelinge geschiedenis...). De huidige erfgoedbankpartners zijn o.a. Bibliotheeca Wasiana, Erfgoedcel Waasland, Gemeente Beveren, Gemeente Kruikebeke, Gemeente Zwijndrecht, Gemeentearchief Temse, Heemkundige Kring Braem, Heemkundige Kring d'Euzie, Heemkundige Kring Moerbeke-Waas, Heemkundige Kring Nieuwkerken, Hertogelijke Heemkundige Kring Land van Beveren, Heemkundige Kring De Kluike, Koninklijke Oudheidkundige Kring van het

- Land van Waas, Reynaertgenootschap vzw, Stadsarchief Lokeren, Stadsarchief Sint-Niklaas, Stedelijke Musea Sint-Niklaas en Volkskunstgroep Boerke Naas. Diverse nieuwe actoren en een groeiende groep particulieren voegden intussen materiaal toe aan de databank. Ook materiaal dat verzameld wordt via projecten zoals bijvoorbeeld het project ErfgoedSpeurders wordt ontsloten via de Erfgoedbank Waasland.
- Vanaf najaar 2015 zet de Erfgoedcel Waasland in op de verdieping van de samenwerking met de **particulieren**, die erfgoedmateriaal op de Erfgoedbank Waasland plaats(t)en. Op deze manier kan de publiekswerking van de Erfgoedcel Waasland aan de hand van de Erfgoedbank Waasland nieuw leven worden ingeblazen. Hierbij zal ook gezocht worden naar afstemming met het communicatieplan van de Erfgoedcel Waasland, waarbij o.a. een goed uitgebouwde aanwezigheid op Facebook en regelmatige nieuwe thematentoonstellingen op de Erfgoedbank Waasland worden nagestreefd.
 - In 2016 en 2017 werd ernaar gestreefd om zo veel mogelijk verzameld materiaal rond **WO I** te digitaliseren en op de Erfgoedbank Waasland te plaatsen. In 2019 zal dit materiaal een tweede leven krijgen in tentoonstellingen op de Erfgoedbank Waasland.
 - De **werkgroep** van de partners van de Erfgoedbank Waasland wordt in 2019 eveneens verder gezet. Samen met de partners wordt ingespeeld op een aantal nieuwe thema's.
 - In 2016 werd **een logo** voor de Erfgoedbank Waasland ontwikkeld, dat actief wordt gecommuniceerd.
 - De in 2016 ontwikkelde **krant** (kostenloos door Adrem), die reclame maakt voor de Erfgoedbank Waasland, zal in 2019 verder verspreid worden.
 - I.s.m. de Oost-Vlaamse erfgoedcellen en het **Provinciebestuur Oost-Vlaanderen** wordt sinds 2014 gewerkt aan een gezamenlijk systeem voor de registratie en ontsluiting van museale collecties (samenvoeging van Erfgoedinzicht van de provincies Oost- en West-Vlaanderen en de erfgoedbanken van de cultureel-erfgoedcellen). In 2019 zou hierover meer duidelijkheid moeten komen.
 - **Update Erfgoedbank Waasland:** De huidige databank is in 2018 geüpdatet. Deze databank wordt in 2019 opnieuw doorzoekbaar via de ontwikkeling van een nieuwe website.
 - **Samenwerking met bibliotheeksector:**
 - Het **aanbod** van de cultureel-erfgoedactoren en van de Erfgoedcel Waasland wordt i.s.m. BiblioWaas en de verschillende bibliotheken in het Waasland beter bekend gemaakt bij het publiek.
 - De heemkundige kringen en andere cultureel-erfgoedverenigingen worden aangezet tot samenwerking met de lokale bibliotheken en **Ovinob** teneinde de handbibliotheken te ontsluiten via www.ovinob.be voor het grote publiek.
 - Tijdens de herdenkingsjaren van Wereldoorlog I bundelt **www.waasland1914-1918.be** (geactualiseerd in 2018) alle informatie over de herdenking. De gemeentelijk logo's en het regionale logo, ontwikkeld door de Erfgoedcel Waasland, worden door de verschillende partners gebruikt.
 - **Erfgoeddagbrochure:**

- De Erfgoedcel Waasland maakt ook in 2019 een **regionale programmabrochure**. Wegens besparingen werd echter in 2015 voor het eerst via een alternatief gewerkt, waardoor de Wase activiteiten ter gelegenheid van Erfgoeddag toch regionaal op papier bekend kunnen worden gemaakt. De Intermediagroep Adrem nv zorgde in 2015 en 2016 kosteloos voor de uitgave van een A5 magazine met dezelfde oplage als voorheen en verspreidde deze. In 2017 en 2018 deden zij dit opnieuw, maar dan op krantformaat en zonder distributie. Ook in 2019 zullen zij de Erfgoeddagbrochure in krantformaat en zonder distributie drukken.
- Jaarlijks **verspreiden** de gemeentebesturen en de organisaties, die aan de Erfgoeddag deelnemen, de Wase Erfgoeddagactiviteiten ook via hun eigen infokanalen. De Erfgoedcel Waasland maakt de activiteiten nog eens extra bekend via haar eigen digitale kanalen.

Operationele doelstelling 4.2 De actieve participatie van verschillende soorten doelgroepen aan de verschillende publieksactiviteiten rond cultureel-erfgoed wordt gestimuleerd door de cultureel-erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland.

- **Erfgoeddag:**
 - Een dertigtal (cultureel-erfgoed)organisaties blijven **deelnemen** aan Erfgoeddag.
 - De gemeentelijke diensten cultuur en de Erfgoedcel Waasland **begeleiden** de deelnemers aan Erfgoeddag teneinde een interessante publieksgerichte activiteit te organiseren.
 - In 2019 zal de Erfgoedcel Waasland samen met de lokale coördinatoren een gezamenlijk en regionaal initiatief opzetten om de bezoekers naar verschillende gemeenten te lokken.
- Het **netwerk** wordt mee ingezet teneinde een actievere publieksparticipatie aan cultureel-erfgoed aanbod te bekomen.
- In 2019 zal de Erfgoedcel Waasland een eerste **erfgoedprijs** voor het **Wase erfgoed** uitreiken. Doel is om het erfgoedveld in de verf te zetten voor het brede publiek. Een concreet reglement wordt eind 2018 uitgewerkt. De Erfgoedprijs wordt in samenwerking met Erfpunt georganiseerd. Deze zal worden gelanceerd op Erfgoeddag (28/04/2019) en uitgereikt worden op Open Monumentendag (08/09/2019).
- **Samenwerking met andere sectoren:**
 - De Erfgoedcel Waasland zoekt n.a.v. concrete projecten en trajecten i.s.m. brugfiguren en organisaties en de cultureel-erfgoedactoren naar een **verbreding van de samenwerking** met organisaties, die werken met specifieke doelgroepen (zie operationele doelstelling 2.4). Zo kreeg de Erfgoedcel Waasland na de Erfgoedontmoeting rond zorg in 2014 intussen enkele vragen van woonzorgcentra die in 2016-2017 tot erfgoedprojecten (zullen) leid(d)en. De erfgoedcel startte in het najaar 2015 een pilootproject op, waarbij het Stadsmuseum Lokeren en Woonzorgcentrum Ter Engelen samen een try-out van een webconferentieverbinding organiseren (met begeleiding door FARO); dit is een educatief instrument dat in de culturele sector meer en meer aan belang wint. Deze pilootoefening verliep vlot. Mogelijks komen er in 2019 nog zulke oefeningen.

- De Erfgoedcel Waasland **werkt mee aan acties** rond lokaal cultureel erfgoed van verschillende bevolkingsgroepen. Deze kunnen op touw gezet zijn door gemeentelijke diensten buurtwerk, welzijn, kansenwerking, integratie enz. Maar ook door organisaties als de koepelvereniging Odice, het Oost-Vlaams diversiteitscentrum. Zo werkt de Erfgoedcel Waasland sinds april 2014 samen met Odice: zij staan in voor de coördinatie van het project Ontbijt met een verhaal in Lokeren (zes- à achtereekelijks). Het doel van dit project is om ontmoeting tussen mensen van verschillende culturen te bevorderen aan de hand van de hiervoor gekozen kapstok erfgoed m.a.w. het aan elkaar doorgeven van en vertellen over tradities en erfgoed uit de eigen cultuur. Vanaf 2016 werd de organisatie overgenomen door de dienst inburgering van de Stad Lokeren.
- De Erfgoedcel Waasland voorziet, waar mogelijk, **een armoedetoets** in de projecten en trajecten.
- De Erfgoedcel Waasland en de cultureel-erfgoedgemeenschappen zetten mee in op **armoedebestrijding** aan de hand van verschillende acties (bv. daling van de kostprijs van het cultureel-erfgoed aanbod voor specifieke doelgroepen, inzetten in de cultureel-erfgoedsector van specifieke instrumenten in de bestrijding van armoede (zoals bv. de kansentas), cultureel erfgoed binnen brengen in een sociale context...).
- **Publieksproject Weerbaar waasland** - dat in 2018 georganiseerd werd - krijgt een definitief luik via de ontwikkeling van een bronnenpakket waarin leerkrachten inspiratie kunnen putten voor de lessen rond de Eerste Wereldoorlog een Wase toets te geven.

Operationele doelstelling 4.3 De cultureel-erfgoedorganisaties in het Waasland blijven hun interessant educatief aanbod aanbieden aan het onderwijs. De Erfgoedcel Waasland stimuleert deze samenwerking met het onderwijs verder en zet zo mee in op cultureel-erfgoededucatie.

- De Erfgoedcel Waasland zet haar jarenlange samenwerking met de lerarenopleiding van **Odisee** (vroegere KAHOSL) verder i.s.m. verschillende cultureel-erfgoedorganisaties. Odisee biedt aan haar studenten binnen de opleiding lerarenopleiding secundair onderwijs (eerstejaars studenten) een vak Project kunstvakken (PKV) aan. Om het aanbod inzake observatie- en doestages met cultureel erfgoed in te vullen, werkt Odisee samen met de Erfgoedcel Waasland en met erfgoedpartners in het Waasland. De Erfgoedcel Waasland zal echter bijkomende (ad hoc) aanvragen tot samenwerking in 2019 faciliteren en blijft beschikbaar voor een duurzaam partnerschap met de hogeschool.
- De Erfgoedcel Waasland coördineert het project **Erfgoedseurders**. Jaarlijks krijgt maximum 1 school de kans om in dit project te stappen. Het project houdt in dat leerlingen van de 3de graad van een lagere school, in samenwerking met hun leerkrachten, ouders en lokale erfgoedorganisaties, op zoek gaan naar de geschiedenis van de eigen school. De ingezamelde foto's worden op de Erfgoedbank Waasland geplaatst én door de leerlingen beschreven. Het eindresultaat werd steeds gemaakt, zowel door de school als het erfgoedveld. Bij aanvang van het schooljaar 2018-2019 waren er geen aanvragen voor dit project. Erfgoedseurders zal geëvalueerd worden en mogelijks in een nieuwe versie wordt het schooljaar 2019-2020 hernomen.

Strategische doelstelling 5. Interwaas ondersteunt financieel, in aanvulling van de gemeentelijke ondersteuning, initiatieven rond de zorg voor en de ontsluiting van cultureel erfgoed financieel.

Operationele doelstelling 5.1 Interwaas kent projectsubsidies toe aan cultureel-erfgoedprojecten op basis van een projectsubsidierglement.

- De Erfgoedcel Waasland **begeleidt** organisaties en particulieren, die een cultureel-erfgoedproject op poten zetten, bij hun aanvraag voor een projectsubsidie bij Interwaas.
- De stuurgroep **adviseert** de aanvraagdossiers in het kader van het Projectsubsidierglement (sinds 2009).
- Het Directiecomité van Interwaas **kent subsidies toe** aan cultureel-erfgoedprojecten. Deze financiële ondersteuning werd in 2017 opgetrokken van 14 000 euro naar 17 000 euro, aangezien het voorziene bedrag niet voldoende bleek te zijn. Dit bedrag wordt behouden voor 2019.
- De Erfgoedcel Waasland en de stuurgroep **evalueren** minstens driejaarlijks het Projectsubsidierglement. In het 2017 werd het reglement geëvalueerd en in 2018 werd het aangepast. Vanaf 2019 zal dit nieuwe reglement van kracht gaan.
- De Erfgoedcel Waasland **zoekt naar meer afstemming** met de andere Oost-Vlaamse cultureel-erfgoedcellen en het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen.

Operationele doelstelling 5.2 Interwaas kent subsidies toe aan éénmalige cultureel-erfgoedpublicaties op basis van een subsidierglement.

- De Erfgoedcel Waasland **begeleidt** organisaties en particulieren, die een éénmalige cultureel-erfgoedpublicatie schrijven, bij hun aanvraag voor een publicatiesubsidie bij Interwaas.
- De stuurgroep **adviseert** de aanvraagdossiers in het kader van Publicatiesubsidierglement (sinds 2011).
- Het Directiecomité van Interwaas **kent subsidies toe** aan cultureel-erfgoedpublicaties. Deze financiële ondersteuning werd half 2015 opgetrokken van 7 500 euro naar 7 900 euro, aangezien het voorziene bedrag niet voldoende bleek te zijn. Dit bedrag wordt in 2019 naar 10 000 euro verhoogd aangezien het vorige bedrag ook niet voldoende bleek te zijn.
- De Erfgoedcel Waasland en de stuurgroep **evalueren** minstens driejaarlijks het Publicatiesubsidierglement. In 2017 werd het reglement geëvalueerd en op basis van deze evaluatie werd beslist om het Publicatiesubsidierglement in 2018 aan te passen. Op die manier kunnen publicaties die via een kleine uitgeverij een boek publiceren, ook in aanmerking komen voor deze subsidie. Dit omdat kleine uitgeverijen een groot risico nemen om een publicatie rond erfgoed uit te geven. Het doel van de subsidie voor éénmalige publicaties is echter om mensen te stimuleren en te ondersteunen om publicaties

rond erfgoed uit te brengen. In die hoedanigheid willen we dan ook commerciële publicaties van een kleine uitgeverij ondersteunen met een subsidie. Vanaf 2019 is dit nieuwe reglement van kracht.

Operationele doelstelling 5.3 Interwaas kent jaarlijks een toelage toe aan periodieke cultureel-erfgoedpublicaties.

- Interwaas betoelaagt sinds 2009 nominatim een tiental periodieke cultureel-erfgoedpublicaties. Deze vorm van ondersteuning zorgt voor een essentieel financieel steuntje in de rug voor de bredere ontsluiting van historisch onderzoek en lokaal cultureel-erfgoed, verricht door lokale cultureel-erfgoedzorgers. In 2019 kunnen veertien cultureel-erfgoedorganisaties **een nominatieve toelage** ontvangen voor hun tijdschrift:
 - Beheerraad Gemeentemuseum Temse
 - Heemkundige Kring Braem (Elversele)
 - Heemkundige Kring De Kluize (Sint-Gillis-Waas)
 - Heemkundige Kring Den Dissel (Sinaai)
 - Heemkundige Kring d'Euzie (Stekene)
 - Heemkundige Kring De Souvereinen (Lokeren)
 - Heemkundige Kring ERCUS Moerbeke-Waas
 - Heemkundige Kring Nieuwkerken 200/700 (Nieuwkerken)
 - Heemkundige Kring Wissekerke (Kruibeke)
 - Heemkundige Kring Zwijndrecht en Burcht
 - Hertogelijke Heemkundige Kring het Land van Beveren (Beveren)
 - Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas
 - Sint-Nicolaasgenootschap Vlaanderen
 - Reynaertgenootschap vzw
- In 2018 werd er een aanvullend subsidiereglement opgemaakt voor digitale periodieke publicaties. Aangezien, sommige, digitale publicaties ook historisch onderzoek verrichten kunnen zij vanaf 2019 ook in aanmerking komen voor deze subsidie.

Operationele doelstelling 5.4 Interwaas deelt private collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties met een kwaliteitslabel met een lokale relevantie lokaal in en ondersteunt hen.

- De Erfgoedcel Waasland, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw, het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen **begeleiden** collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties, die het kwaliteitslabel willen aanvragen.

- Op het ogenblik dat een privaatrechtelijke collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie een aanvraag doet voor een kwaliteitslabel bij de Vlaamse overheid, maakt Interwaas **een reglement** op voor lokale indeling en stelt Interwaas een ad hoc commissie met lokale en externe deskundigen samen.

Operationele doelstelling 5.5 Interwaas ondersteunt financieel musea en culturele archiefinstellingen met een kwaliteitslabel onder de bevoegdheid van een lokaal bestuur.

- De Erfgoedcel Waasland, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw, het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen **begeleiden** collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties, die het kwaliteitslabel willen aanvragen.
- De collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie dient **een aanvraag** voor een kwaliteitslabel in bij de Vlaamse Overheid. Het vervolg van de procedure is als volgt:
 - Interwaas bekijkt samen met de erkende collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie met een kwaliteitslabel welk niveau het meest geschikt is om **een indeling** te vragen.
 - Interwaas sluit een samenwerkingsovereenkomst met de erkende collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie onder het lokaal bevoegd gezag, die een indeling op het lokale niveau wenst.
 - Interwaas schrijft de financiële ondersteuning gekoppeld aan de samenwerkingsovereenkomst met de collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie in de begroting vanaf 2019 in.
 - De erkende collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie wordt door Interwaas financieel ondersteund vanaf 1 januari 2019.

Strategische doelstelling 6. Interwaas ruggensteunt verder de efficiënte en krachtvolle Erfgoedcel Waasland ter ondersteuning van de cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland en daarbuiten.

Operationele doelstelling 6.1 Interwaas voert een degelijk, transparant en gedragen beleid in het kader van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas.

- **Beslissingsstructuur:**
 - **Werkgroepen** met representatieve leden geven mee vorm aan projecten.
 - De **stuurgroep** komt maandelijks samen en de samenstelling (politici, ambtenaren en deskundigen) van de stuurgroep blijft in evenwicht.
- Op voorstel van of na advies van de stuurgroep worden de beslissingen formeel genomen door de **Raad van Bestuur** (met vertegenwoordigers van de gemeentebesturen en deskundigen) van Interwaas, dat maandelijks bijeenkomt en een **Algemene Vergadering** (2 maal per jaar, met vertegenwoordigers van de gemeentebesturen en deskundigen) van Interwaas.

- Vanaf 2015 zetelen in de Raad van Bestuur van Interwaas **personen met expertise inzake cultuur**. Er was voorzien dat deze persoon i.s.m. andere intergemeentelijke samenwerkingsverbanden rond cultuur en belendende sectoren jaarlijks een informatiemoment voor de beleidsmakers met de voorstelling van de activiteiten van het afgelopen jaar en een vooruitblik naar de toekomst zou organiseren. Dit blijkt echter niet realistisch.
- De **tien gemeentebesturen** hebben een afvaardiging in de overlegstructuren van Interwaas.
- De coördinator van de Erfgoedcel Waasland maakt jaarlijks de **bestuursdocumenten** op in het kader van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas, nl. het jaarverslag 2018 (in maart 2019) en de begroting met toelichting 2020 (in najaar 2019). De Erfgoedcel Waasland organiseert in het kader van het actieplan 2020 in het najaar 2019 een brainstorm met de stuurgroep rond mogelijke acties.
- De Erfgoedcel Waasland zoekt waar nodig naar **bijkomende financiële middelen** voor de financiering van specifieke projecten (bv. via crowdfunding, sponsoring, Europese middelen, publiek-private samenwerking...). Zo wordt o.a. van 2016 tot half 2019 beroep gedaan op middelen binnen Leader Grensregio Waasland in het project 'Agrarische eigenheid: Waas toeristisch potentieel', waaraan de Erfgoedcel Waasland deelneemt als copromotor.
- Het brede netwerk van cultureel-erfgoedactoren kan steeds optreden als **vertegenwoordiger** voor het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas.
- De Erfgoedcel Waasland streeft naar het steeds versterken van de **interne kwaliteitszorg** van haar werking (bv. op het vlak van competentiebeleid, verder uittekenen van bepaalde processen).
- Sinds 2016 organiseert de Erfgoedcel Waasland **een inhoudelijke stuurgroep**. Door de drukke agenda's van de stuurgroep blijft er weinig tot geen tijd over voor reflectie en verdieping. In een denktank kunnen volgende zaken aan bod komen: tijd voor bredere reflectie, nadenken over breder beleid (naast de geformuleerde beleidsvisie 2015-2020), verdere visieontwikkeling, debat over inhoudelijke zaken, problematieken, specifieke vragen... Dit biedt dan ruimte voor energie, creativiteit, out-of-the-box denken, herbronning, kruisbestuiving, brainstormen... Er wordt gestreefd om een aantal keer per jaar zo'n denktank te laten doorgaan op een inspirerende en meer informele locatie.
- In 2019 wordt er gestart met de **beleidsplanning** voor de aanvraag van een nieuw **convenant** in 2020.

Operationele doelstelling 6.2 Interwaas voert een stevig en transparant zakelijk beheer in het kader van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas.

- De Erfgoedcel Waasland voert een **degelijke administratie**: bv. adressenbestand met erfgoedzorgers en publiek, distributie, klassement, correspondentie, praktische organisatie, uitlening (bv. toestellen Mondelinge Geschiedenis, fototentoonstelling Wase Reuzen, lessuggesties...), opvolging boekhouding, archief- en documentatiebeheer, bestelbonnen en dergelijke meer.
- Tijdens het eerste cultureel-erfgoedconvenant legde de Erfgoedcel Waasland de basis voor een bestand met contact- en andere gegevens van erfgoed- en andere partners en publiek in het Waasland. De grote hoeveelheid beschikbare informatie brachten we in 2009 samen in één centraal bestand voor

kennisbeheer, waarin ook de informatie van het WODE-onderzoek, de expertise van de partners e.d. opgenomen werd. In 2010 en 2011 werd specifiek in het kader van het vrijwilligersmanagement en in samenwerking met Toerisme Waasland, extra aandacht besteed aan het bijkomend verzamelen van de coördinaten van toerisme- en erfgoeddeskundigen. Al deze gegevens worden doorlopend aangepast en verder aangevuld. Deze informatie wordt eveneens benut om het Wase publiek en de Wase erfgoedachterban beter te kunnen informeren.

– **Interne organisatie:**

- Interwaas **optimaliseert** in 2019 verder de interne organisatie van de Erfgoedcel Waasland door o.a. het actueel houden van de databank met contact- en andere gegevens van (cultureel-erfgoed)organisaties en -actoren, overheden, pers en het publiek.
- De Erfgoedcel Waasland verzamelde in de loop der jaren een groot aantal **documentaire foto's** over het Land van Waas en foto's, die de erfgoedprojecten illustreren. Deze foto's worden op een gestructureerde manier bijgehouden op de centrale server. Vanaf het najaar 2016 worden deze foto's geïnventariseerd in een Accessdatabank, ook in 2019 zal dit verder worden gezet.
- Interwaas startte in 2016 met een actief **archieff- en documentatiebeheer** binnen de organisatie: ze stelden een archiefverantwoordelijke aan en er wordt gewerkt aan richtlijnen en selectielijsten. Daarnaast wordt werk gemaakt van **informatieveiligheid en een e-policy**.
- I.s.m. de duurzaamheidscoördinator van Interwaas worden in 2019 verdere concrete acties op het vlak van **ecologische duurzaamheid** afgetoetst om zo de ecologische voetafdruk van de werking van Interwaas en de Erfgoedcel Waasland te verminderen.
- Interwaas werkt voor de catering samen met **Den Azalee**, die door de ontwikkeling van sociale tewerkstellingsprojecten mensen tewerkstelt, die geen of weinig kans maken op de gewone arbeidsmarkt.

Operationele doelstelling 6.3 Erfgoedcel Waasland kenmerkt zich door een professioneel, mens- en competentiegericht personeelsbeleid en wordt hierin ondersteund door Interwaas.

– **Personeel:**

- Het goed functionerend en dynamisch team van de **Erfgoedcel Waasland** met een coördinator en twee erfgoedconsulenten blijft behouden. Daarnaast wordt dit team aangevuld door een projectmedewerker religieus erfgoed die aangeworven wordt in 2019 voor een periode van twee jaar. Vanaf 01/01/19 is het personeelsbestand dus als volgt:

Naam	Functie	Aantal VTE	Betalingsniveau
Laura Staut	Coördinator	1 VTE	A
Sandy Van Handenhove	Erfgoedconsulent	0,8 VTE	B
Niko Van Kemseke	Erfgoedconsulent	1 VTE	B
Nog niet gekend	Projectmedewerker	1 VTE	B

Totaal	3,8 VTE
---------------	----------------

- Het team van de Erfgoedcel Waasland wordt - waar nodig - aangevuld met **vrijwilligers** voor de interne werking, voor de Erfgoedbank Waasland en voor projectwerking.
- Interwaas ondersteunt de werking van de Erfgoedcel Waasland structureel door de inschakeling van een aantal personeelsleden van **Interwaas** nl. de (adjunct-)directeur, de communicatieverantwoordelijke en de boekhoudster en de poetsvrouw.
- De **deskundigheid van de medewerkers** van de Erfgoedcel Waasland verhoogt stelselmatig o.a. de specifieke verdeling van expertises, samenwerking en vorming.
- **Interne organisatie:**
 - Interwaas startte in 2015 een traject naar competentiebeheer. De verdere implementatie hiervan zal gebeuren in 2019. Interwaas organiseert jaarlijks (in augustus) met de medewerkers van de Erfgoedcel Waasland een **functioneringsgesprek**. Hierin wordt een evaluatie van het takenpakket van het afgelopen jaar gedaan en worden taakafspraken gemaakt voor het volgende jaar.
 - In 2017 startte er een veranderingstraject binnen Interwaas onder begeleiding van Delta i Consulting. Dit om een vernieuwde organisatie te ontwikkelen binnen het kader van het strategisch plan 2013-2018 van Interwaas en voortbouwend op de resultaten van de interne bevraging zoals opgemaakt door Provikmo. Dit veranderingstraject wordt verdergezet in 2019.
 - De Erfgoedcel Waasland houdt driewekelijks een **teamoverleg** teneinde meer afstemming en uitwisseling te bekomen.